

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цимбалістий Т. О. Правова природа актів Конституційного Суду України. *Університетські наукові записки*. 2007. № 1. С. 47–55.
2. Про опублікування актів законодавства України в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України»: Указ Президента України від 13.12.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207/96>.
3. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним: Постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2001 р. № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2001-%D0%BF>.
4. Христова Г. Прояви нормативності в рішеннях Конституційного Суду України щодо конституційності юридичних актів. *Вісник академії правових наук*. 2004. № 1 (36). С. 231–239.
5. Гончаров В. Ще раз про юридичну природу рішень Конституційного Суду України. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 2 (73). С. 126–132.
6. Zupančič M. B. On the «Essence» of Human Rights. M. Boštjan Zupančič. Manuscript. 60 p.
7. Тропер М. Реалистическая теория толкования. Сравнительное конституционное обозрение. 2006. № 1 (54). С. 136–143.
8. Ухвала Конституційного Суду України від 31.03.2010 р. № 15-у/2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Джерела конституційного права України: відп. ред. Ю. С. Шемшученко, О. І. Ющик. К.: Наук. думка, 2010. 707 с.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ПОНЯТЬ: «ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ» ТА «ПРАВООХОРОННА СИСТЕМА» В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Кобзєва Т. А.

*д. ю. н., доцент кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Історично Україна завжди боролась за свою незалежність та можливість будувати державу зі своїм правопорядком, але перебуваючи у складі інших земель, правоохоронна система змінювалася відповідно до чинних на її території законів. На рахунок незалежної Української держави вже п'ять спроб проведення реформування правоохоронної системи, але поки що жодна з них не була ефективною та не давала бажаного результату.

На сьогоднішній день поняття правоохоронна система не прописано в жодному нормативно-правому акті. Воно зустрічається в ряді різних законодавчих та підзаконних актів, але лише як характеристика певного суб'єкта або при вказівці на суб'єкт реалізації

правоохоронної функції держави. На жаль відсутній єдиний погляд на визначення понять: «правоохоронні органи» та «правоохоронна система» в науці адміністративного права.

А. М. Куліш вважає, що правоохоронні органи є «спеціально уповноважені державні органи, які забезпечують додержання та реалізацію прав і свобод громадян, законності та правопорядку згідно з встановленими законом правилами та процедурами і відповідно до своєї компетенції» [1].

Ю. С. Шемшученко, визначає правоохоронні органи як «органи, які наділені державою, компетенцією щодо охорони громадських відносин, урегульованих правом» [2].

Проаналізувавши визначення які пропонуються видатними науковцями, приходимо до висновку, що правоохоронні органи України – це спеціально уповноважені державні органи, які забезпечують додержання та реалізацію прав, законних інтересів та свобод громадян, гарантують ключові засади законності та правопорядку в межах своєї компетенції, та відповідно до чинного законодавства України.

Всі правоохоронні органи функціонують в єдиній правоохоронній системі України.

А. Г. Братко розкриває поняття правоохоронної системи як більш об'ємне, ніж система правоохоронних органів. Вчений зазначає, що до правоохоронної системи належать не тільки спеціальні правоохоронні органи, а й інші органи держави правоохоронного призначення, а також юридичні засоби та методи правової охорони і правові норми [3, с. 48].

О. Л. Соколенко, визначає правоохоронну систему як соціальну систему, що відображує єдність та взаємопов'язаність нормативно-правового регулювання у правоохоронній сфері, організацію системи правоохоронних органів та інших суб'єктів правоохоронної діяльності та самої правоохоронної діяльності, спрямованої на охорону й захист основ конституційного ладу, в тому числі прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, законності й правопорядку [4].

На підставі вищевикладеного аналізу наявних наукових підходів до розуміння поняття «правоохоронна система» автор пропонує наукове тлумачення поняття «правоохоронної системи», як сукупності правоохоронних органів, які в своїй функціональній єдності утворюють систему правоохоронних органів, що є частиною державного апарату, яка наділена певною незалежністю в своїй діяльності відповідно до законодавства України та має власне функціональне призначення в системі державних органів управління.

Аналіз чинного законодавства дозволяє визначити систему правоохоронних органів через дослідження правових засад реалізації окремих напрямків правоохоронної діяльності. Так, Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» закріпив, що правоохоронними органами є: органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції [5].

На думку С. С. Шоптенко систему правоохоронних органів України доцільно розглядати через її поділ на безпосередньо правоохоронні органи, які комплексно реалізують правоохоронну діяльність за різними напрямками, та органи, що реалізують окремі правоохоронні функції. До першої групи належать:

- прокуратура;
- Національна поліція України;
- Служба безпеки України;
- Національне антикорупційне бюро України;
- Державна фіскальна служба України;
- Державна прикордонна служба України;
- Військова служба правопорядку у Збройних Силах України;
- Державна пенітенціарна служба України. При цьому варто зазначити, що правоохоронною діяльністю займаються окремі підрозділи вказаних суб'єктів, спеціально створені та уповноважені законодавством на її реалізацію.

Суб'єктами, які реалізують окремі правоохоронні функції є:

- органи державного фінансового контролю;
- органи рибоохорони;
- органи державної лісової охорони;
- Служба зовнішньої розвідки України;
- управління державної охорони;
- розвідувальний орган Міністерства оборони України;
- Державне бюро розслідувань;
- Державна служба з надзвичайних ситуацій;
- Національна гвардія;
- Державна виконавча служба;
- Національне агентство з питань запобігання корупції;

- Державна санітарно-епідеміологічна служба;
- Державна екологічна інспекція;
- Державна архітектурно-будівельна інспекція;
- Державна міграційна служба.

Даний перелік не є вичерпним та може бути доповнений іншими органами державної влади, які відповідно до законодавства уповноважені на реалізацію окремих правоохоронних функцій [6].

Правоохоронну системи складає сукупність державних органів які мають різне функціональне призначення та напрямками діяльності, до яких слід віднести судові органи, правоохоронні органи та органи юстиції України, тобто правоохоронна система України являє собою багаторівневу соціальну систему, що існує в державі та об'єднує в собі органи та інститути, які на підставі чинного законодавства, здійснюють правоохоронну та правозахисну функції з метою забезпечення законності в державі, на підставі чинного законодавства з врахуванням вимог сьогодення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Куліш А. М. Правоохоронна система України: адміністративно-правові засади організації та функціонування: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2009. С. 50.
2. Юридичний словник-довідник / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ: Феміна, 1996. С. 513.
3. Братко А. Г. Правоохранительная система (вопросы теории): монография. Юридическая литература, 1991. С. 208
4. Соколенко О. Л. Поняття і структура правоохоронної системи. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2013. Вип. 4. С. 91-96.
5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23.12.1993 р. № 3781-ХІІ. Дата оновлення: 05.08.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12> (дата звернення: 15.11.2018).
6. Шоптенко С. С. Адміністративно-юрисдикційна діяльність правоохоронних органів в Україні: монографія. Харків, 2018. С. 436.

ВИКРИВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ПОДАТКОВІЙ СФЕРІ

Косиця О. О.

д. ю. н., професор кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін

БІНПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України